

Minneord om Gitle A. Birkrem av Ove Sandvik

Gitle A. Birkrem og andre kona Gesine

Gitle Birkrem var halvbror til min oldefar Martin Efteland. Han var lærer og kirkesanger. I tillegg var han ordfører i 14 år, lengre enn noen annen ordfører i Bjerkreim. Han var oldefars forlover, og fadder til fire av oldefars fem barn.

Gitle døde i 1920, knapt 60 år gammel. Han hadde da vært Rogaland fylkes første skoleinspektør i to år. I Stavanger Aftenblad 30. september 1920 er det et lengre minneord om Gitle på avisens forside. Dette minneordet er som følger:

Fylkesskoleinspektør G. A. Birkrem.

Det dødsbudskap, som «Aftenbladet» bringer i dag, vil vække sorg og vemod over hele Rogaland. Alle vil levende føle, at fylket har lidt et stort, likefrem smertelig tap ved G. A. Birkrems bortgang. Ikke mindst vil skolevenner dypt beklage hans – efter menneskelig betragtning – altfor tidlige bortgang.

Gitle (t.h.) sammen med en skoleklasse

Med udelt bifald fra alle hold blev han i 1918 beskikket som fylkesskoleinspektør i Rogaland. Og han hadde med sin fremragende dygtighet som skolemand, sit indgaaende kjendskap til skoleforholdene ute i bygderne, sin rike erfaring i offentlige anliggende og betydelige administrative evner, særlige forutsætninger for at kunne utrette noget betydelig for skolevæsenet i fylket. Han har da ogsaa i de to korte aar, han fikk virke som skoleinspektør, gjort et arbeide, som vil bære varige frugter.

Som lærer, kirkesanger og kommunemand har Birkrem hat en lang arbeidsdag. Som lærer begyndte han allerede i 1886 og hadde saaledes en virketid av 32 aar bak sig, da han i 1918 søkte avsked for at overta inspektørstillingen. Sin kommunes første mand var han en lengre aarrekkje, like fra 1904, da han første gang valgtes ind i herredsstyret, til han frasa sig gjenvalg ved sidste kommunevalg for Bjerkreim.

Gitle og første kona Berthe Serine sammen med barna

Birkrem var blant de yngre ordførere, da han første gang møtte i Fylkestinget, men det varte dog ikke længe før hans indflydelse blev merkbar ogsaa i denne forsamling. Særlig gjorde han sig gjældende som en av tingets betydeligste mænd paa skolevæsenets omraade. I de senere aar øvet han en avgjørende indflydelse paa en række større sakers behandling, og indtok idethele en ledende stilling, saavel i komiteen som under sakernes behandling i samlet møte.

Han besat ikke nogen blændende veltalenhet, men der var en egen tyngde over hans argumentation, som ikke undlot at øve sin virkning, dertil var han frisk og djerv som debattant. Og naar han brukte pennen, var det samme sikkerhet, klarhet og kraft som i de mundtlige indlæg. Det var en fornøielse at læse hans indstillinger, og «Aftenbladets» læsere vil ogsaa ha lært at sætte pris paa hans penneførhet; det var ikke faa indlæg han bragte her utigjennem aarene, det er ikke længe siden vi fra hans haand kunde bringe en interessant oversigt over skoleforhold i fylket.

Baade hans eget herred og fylkeskommunen la stort beslag paa hans arbeidskraft. I Bjerkreim indehadde han omtrent alle de tillitshverv, som kommunen raadet over, og Fylkestinget satte ham ind i flere vigtige specialkomiteer, saaledes i sin tid i Heiekommissjonen, senere i drifteveiskomiteen o.s.v., o.s.v.

-Gitle A. Birkrem er født paa Bjerkreim 1860. Han fikk sin lærerutdannelse ved Kristiansands lærerskole, hvor han tok avgangseksamen i 1886. Kort efter fik han lærerpost i sin hjembygd og virket i denne i 14 aar; derefter var han 3 aar lærer i Randeberg og derpaa 3 aar lærer i Hægebostad. I 1899 kom han tilbake til sin hjembygd som lærer og kirkesanger og indehadde begge stillinger til 1918.

Birkrem gjennomgik i sine yngre aar en dypt indgripende religiøs krise, og efter at ha vundet frem til klarhet blev han en bekjennende kristen med et avgjort kirkelig syn; det sidstnævnte bevirket at han ikke altid vandt forstaaelse blant de «vakte».

Han var gift 2 gange. Hans andre hustru Gesine, født Vasbø, overlever ham, samt 6 barn fra det første ekteskap og 3 fra det andet. 4 av barna er i Amerika.

Kilder:

Stavanger Aftenblad
Lisabet Risa: Bjerkreimboka